

ми, що вирощувалися в умовах Правобережного Лісостепу України. Контролем (стандартом) був районований сорт пшениці спельти Зоря України (st). Вміст та індекс деформації клейковини визначали за ДСТУ ISO 21415-1:2009, число падання – за ГОСТ 30498-97. Математичну обробку даних проводили методом однофакторного дисперсійного аналізу.

Дослідженнями встановлено, що вміст клейковини змінювався від 25,5 до 46,3 % залежно від сорту та лінії. Жоден сорт не перевищував стандарт, у якого цей показник становив 46,3 %. Встановлено, що вміст клейковини істотно змінювався за роки досліджень. Високий вміст клейковини в зерні сортів Зоря України, Schwabekorn і ліній NAK 22/12, TV 1100 у 2013 р. зумовлено формуванням більшої вегетативної маси. Крім

цього ці сорти формували високий вміст клейковини впродовж років досліджень. Зниження вмісту клейковини в зерні решти сортів і ліній змінювалась залежно від стійкості проти вилягання та ураження збудниками бурої листкової іржі та септоріозу. Визначено, що число падання змінювалось від 379 до 416 с залежно від сорту та лінії, проте активність альфа-амілази низька, а стан крохмалю відмінний. Отже, вуглеводно-амілазний комплекс був оптимальним для хлібопекарського виробництва.

Отже, хлібопекарські властивості зерна пшениці спельти істотно змінюються залежно від сорту, лінії та погодних умов. Стабільно високим вмістом клейковини характеризується зерно сортів Зоря України, Schwabekorn, лінії LPP 1197, NAK34/12-2 і TV 1100.

УДК 633.1:631.52:631.8:632(477.7)

Гречишкіна Т. А., аспірант

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

e-mail: grechishkina777@mail.ru

НАПРЯМИ ОПТИМІЗАЦІЇ ЕЛЕМЕНТІВ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ В УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ

Пшениця озима належить до традиційних культур, що вирощується аграріями України. Від цієї культури залежить продовольча безпека та експортний потенціал держави. Крім того, пшениця озима користується постійним попитом на внутрішньому та зовнішньому ринках, закупівельні ціни на зерно знаходяться на високому рівні, що дає можливість відшкодувати виробничі витрати та отримати гарантовані прибутки на рівні господарств з різними розмірами та економічно-господарським потенціалом.

Одним з найефективніших факторів підвищення врожайності при вирощуванні пшениці озимої в посушливих умовах півдня України є підбір сортового складу. Використання вітчизняних сортів внаслідок їх адаптивності до місцевих ґрунтово-кліматичних умов та рівні інтенсифікації агровиробництва дозволяє стабілізувати продуктивність рослин, отримувати високі, якісні та економічно обґрунтовані врожаї досліджуваної культури. Різноманітність кліматичних умов в Україні обумовлює те, що у західних областях з м'якими зимами й великою кількістю атмосферних опадів високі врожаї дають пізньостиглі сорти. Навпаки, у південно-східних і центральних регіонах країни високу продуктивність мають ранньостиглі сорти степового екотипу, які є стійкими проти високих температур та літньої посухи, а також здатні реалізувати генетичний потенціал за різного рівня інтенсифікації технологій вирощування. Проте, глобальні зміни клімату та істотна амплітуда коливань погодних умов в окремі роки

часто є причиною того, що високі врожаї сортів формуються і в нетипових зональних умовах. Отже, оцінювати сорти, користуючись даними лише нетривалого за часом сортовипробування, не можна.

Для одержання запланованого врожаю насіння пшениці озимої необхідно розробити й удосконалити науково обґрунтовану систему удобрення. Найбільший ефект проявляє повне забезпечення потреб рослин пшениці озимої всіма елементами живлення як макро-, так і мікроелементами. Неоптимальне співвідношення азоту, фосфору й калію призводить до зменшення продуктивності рослин, викликає поширення збудників хвороб, знижує якість зерна, погіршує економічні показники зерновиробництва тощо.

Важливим елементом технології вирощування пшениці озимої є питання захисту рослин від збудників хвороб. Зокрема потребує вирішення питання доцільності, економічної ефективності та екологічної безпеки використання хімічних і біологічних засобів захисту рослин при вирощуванні різних сортів пшениці озимої в умовах Південного Степу України.

Отже, в теперішній час недостатньо вивченими є питання ефективності застосування мікродобрив і засобів захисту рослин на сортах пшениці озимої з метою отримання найвищої продуктивності агрофітоценозів, оптимізації витрат агроресурсів, підвищення економічної та енергетичної ефективності.